

Beste lezer van Het Waterschap,

In 2006 gaat Het Waterschap ingrijpend veranderen. De titel blijft dezelfde en ook de onderwerpen, regionale en lokale waternvraagstukken, blijven u bekend voorkomen. Wat verandert er dan wél?

Allereerst de manier waarop de onderwerpen worden behandeld. In de nieuwe formule is meer ruimte voor diepgang en achtergronden. De toon zal journalistieker en meer opiniërend zijn en de onderwerpen zullen vanuit meer invalshoeken worden bekeken. Het blad zal aandacht geven aan beleid, de uitvoering ervan en nog belangrijker: aandacht geven aan de conceptie van het beleid in Den Haag en Brussel, zodat in Het Waterschap al in 2006 wordt beschreven wat vele jaren later 'staande praktijk' zal zijn.

Een andere belangrijke verandering is niet inhoudelijk, maar productioneel van aard. Met ingang van 2006 zal Het Waterschap worden uitgegeven door SDU uitgevers. Deze professionele organisatie zal veel uitvoerende werkzaamheden overnemen, o.a. de abonnementen administratie. In de toekomst zult u dus correspondentie over Het Waterschap ontvangen in een envelop van SDU uitgevers.

Ook de omvang en frequentie van Het Waterschap zullen veranderen: Het Waterschap wordt dikker, maar zal in een lagere frequentie verschijnen: van 24 of 28 pagina's naar minimaal veertig pagina's en van 23 nummers per jaar naar 12 nummers. Deze veranderingen stellen de redactie in staat onderwerpen meer aandacht te geven en deze meer uit te diepen. De concessie die we moeten doen aan de actuele berichtgeving, willen we in de loop van 2006 ondervangen met een website die de 'nieuwtjes' onder uw aandacht brengt. Daarover later meer. Alle veranderingen vragen ook om een nieuwe vormgeving. We hebben ons de kritiek op de bestaande vormgeving aangetrokken en Het Waterschap in 2006 weer zijn 'journalistieke jas' terug gegeven. Minder glossy dus.

Al met al genoeg veranderingen om uit te zien naar het eerste nummer in 2006. Dat verschijnt om productietechnische redenen iets later dan u gewend bent: reken op een nieuw Het Waterschap in uw brievenbus op of rond 19 januari.

Rest ons u prettige kerstdagen en een voorspoedig nieuwjaar te wensen.

Namens de redactie en uitgevers van Het Waterschap

Kees Groothuis
Hoofdredacteur m.i.v. 1 januari 2006

“Nederland heeft gekozen voor Richtlijnen voor KRW”

De Kader Richtlijn Water (KRW) eist dat waterbeheerders monitoringprogramma's opstellen. Maar hoe stel je dat op? Het belangrijkste punt was om aan te sluiten op de huidige monitoringmethodes, de meest kosteneffectieve aanpak.”

— Jaap van Peperstraten

Voorzitter werkgroep MIR:

“Minimale invulling van KRW”

“Nederland heeft gekozen voor een heel minimale invulling van wat de KRW vereist. Bij de opstelling van de richtlijnen zijn de waterbeheerders nadrukkelijk betrokken. Daarom verwacht ik dat er nu voldoende draagvlak is voor deze richtlijnen.”

Dit zegt Jeannet van Arum, voorzitter van de landelijke werkgroep MIR (monitoring, informatievoorziening en rapportage) die de richtlijnen voor de KRW-monitoring heeft opgesteld. In die werkgroep zijn de Unie, de waterbeheerders en de provincies vertegenwoordigd. “Toen wij vorig jaar aan dit werk begonnen, was er wel een richtlijn voor monitoring, maar die was door het RIZA opgesteld zonder overleg met de regio's. Wij wilden per se dat er draagvlak was voor onze richtlijnen en daarom hebben we de waterbeheerders in de regio nadrukkelijk betrokken bij onze taak. De waterschappen en de provincies kunnen met deze richtlijnen nu al geld reserveren voor de verplichte

monitoring vanaf december 2006. De regio's bepalen uiteindelijk zelf het aantal monitoringslocaties en moeten zelf monitoringplannen opstellen.” Terugkijkend op de totstandkoming van de monitoringrichtlijnen memoreert ze dat er in het begin veel weerstand was tegen de KRW. “Het zou allemaal veel geld gaan kosten en er was veel onduidelijkheid. Gaandeweg is het besef gegroeid dat Nederland kiest voor een minimale invulling van de KRW waarbij efficiency en aansluiten op de bestaande praktijk belangrijke uitgangspunten zijn. In vergelijking met andere lidstaten lopen we nu voorop met onze monitoringrichtlijnen. Ook valt bij internationale vergelijking de minimale invulling door Nederland op van de monitoringverplichtingen. Deze invulling is de Nederlandse interpretatie. Als over enige jaren blijkt dat de meeste andere lidstaten een andere interpretatie hebben gekozen, kan dit gaan betekenen dat wij misschien toch meer moeten gaan doen.”

de meest kosteneffectieve aanpak”

-monitoringprogramma's opgesteld

beheerders de toestand van waterlichamen monitoren. Zij moeten daarvoor moni-
zo'n programma op? Daartoe zijn onlangs richtlijnen opgesteld. “Ons uitgangs-
-praktijk en om daar waar we kunnen kiezen, te kiezen voor de goedkoopste

Dit zegt Hein van Stokkom, voorzitter van het Cluster Monitoring, Rapportage en Evaluatie (MRE) van het LBOW. In het dagelijks leven is Van Stokkom secretaris-

directeur van waterschap Brabantse Delta. Het cluster MRE heeft de landelijke werkgroep MIR (monitoring, informatievoorziening en rapportage, zie kader), gevraagd de richtlijnen voor de monitoringprogramma's op te stellen. Van Stokkom: “Aanvankelijk was ik een beetje bezorgd of we het tijdschema zouden halen, maar de werkgroep heeft het heel voortvarend opgepakt. Mede daarom ben ik er van overtuigd dat uiterlijk 22 december 2006 overal in het land de monitoringprogramma's operationeel zijn.”

Dat waterbeheerders hun waterlichamen moeten gaan monitoren, zal verplicht worden opgelegd via een Algemene Maatregel van Bestuur. Daar zal een ministeriële regeling aan gekoppeld worden die de richtlijnen omvat voor de monitoringprogramma's.

Momenteel zijn de waterbeheerders druk bezig met het opstellen van concept-monitoringprogramma's die in december 2005 klaar moeten zijn. Het cluster MRE zal de eerste maanden van 2006 die programma's gaan toetsen. Als die programma's goed worden bevonden, worden ze definitief. Maar het cluster MRE kan de programma's ook terugsturen met de opmerking dat de waterbeheerder zijn huiswerk moet overdoen.

Van Stokkom: “En het is ook mogelijk dat waterbeheerders gemotiveerd kunnen aangeven dat de richtlijnen op een bepaald onderdeel onvoldoende helder of toepasbaar zijn. Dan is het aan het cluster om de richtlijnen aan te passen. Dit is mogelijk, maar ik acht die kans niet zo groot. Bij de opstelling van de richtlijnen zijn de mensen uit het veld er immers nadrukkelijk bij betrokken. Hun kennis en ervaringen zijn in de huidige richtlijnen verwerkt. Een prima zaak. Ik vind namelijk dat wanneer je iets verplichtend oplegt, je de mensen er bij moet betrekken die

het straks moeten gaan uitvoeren. De werkgroep MIR heeft goed naar hen geluisterd en verdient de complimenten voor hun werk.”

— Verschillen

— De richtlijnen zullen niet verhinderen dat de monitoringstrategie per regio op onderdelen zal verschillen. Bij de beoordeling van de concept-monitoringprogramma's uit de regio zal het cluster MRE hier ook naar kijken. “Regio's kunnen de richtlijnen verschillend hebben geïnterpreteerd. Dat is goed voorstelbaar, omdat regio's nu eenmaal van elkaar verschillen. Misschien hoeft het ook allemaal niet hetzelfde te zijn, misschien is binnen de richtlijnen interpretatie mogelijk die past bij de specifieke aard van een gebied. Het is ook mogelijk dat de richtlijnen of de monitoringprogramma's aangepast moeten worden.”

Van Stokkom wijst er op dat uit de eerste ervaringen blijkt dat de richtlijnen goed zijn geland. Dat neemt niet weg dat bij diverse bestuurders de knop om zal moeten gaan om monitoring op z'n juiste waarde te schatten. “In Nederland werken we op watergebied veelal met inspanningsverplichtingen, maar de KRW werkt met resultaatverplichtingen. Dat betekent dat gemaakte afspraken ook tot resultaat moeten leiden, daarop word je straks afgerekend. Monitoring wordt daarbij belangrijker. Ook hanteert Brussel een ander principe om een waterlichaam te keuren. Dat principe is one out, all out. Dat wil zeggen dat wanneer één parameter niet voldoet, het hele waterlichaam dan niet voldoet. De impact daarvan is enorm, kijk alleen maar naar nitraat.”

Ook zal monitoring een belangrijke schakel zijn bij de beleidsvorming, -uitvoering en -evaluatie. “Voor veel bestuurders was monitoring een-ver-van-mijn-bed-show, maar dat zal nu echt moeten veranderen. Monitoring is bestuurlijk zeer relevant. Bestuurders moeten wel beseffen dat wij de richtlijnen voor de monitoringprogramma's niet goudomrand hebben gemaakt. Daar waar

we konden kiezen, hebben we voor de goedkoopste methode gekozen, de meest kosteneffectieve aanpak. Hierdoor zijn de meerkosten tot minimum beperkt.

Momenteel worden die op drie procent geschat, maar dat is natte vingerwerk. Voor bestuurders zijn de kosten belangrijk, want ze moeten die uiteindelijk bij de belastingbetaler ophalen.”

— Interpretatie

— Dat Nederland voor de goedkoopste methode heeft gekozen, is niet zonder risico. Als andere landen voor een ruimere interpretatie hebben gekozen, kan Brussel Nederland opdragen met nieuwe monitoringprogramma's te komen. Van Stokkom is zich van dat risico bewust. “Maar toch hebben wij er nadrukkelijk voor gekozen om het zo te doen en we denken dat Brussel onze aanpak zal honoreren. Mocht Brussel op een gegeven moment toch zeggen dat onze aanpak wel al te zuinig is, dan ontstaat er een nieuw onderhandelingsmoment met Brussel. Dat zien we dan wel weer. Duidelijk is dat wanneer je meteen voor een ruime interpretatie kiest, je naderhand niet meer terug kan.”

Over het geheel genomen, is Van Stokkom zeer te spreken over de aanpak die Nederland heeft gevolgd. “Als Brussel of het rijk regelgeving topdown naar andere overheden oplegt, is het heel belangrijk dat je aan draagvlak werkt voor die regelgeving. Voor de richtlijnen hebben we een zorgvuldig proces doorlopen waarbij de kennis en ervaring is benut van die mensen die er in het veld mee moeten werken. Je moet zorgen dat zij met die richtlijnen uit de voeten kunnen. Dat is van belang, omdat er veel werk verzet moet worden. En mochten sommige waterbeheerders op onderdelen hulp nodig hebben bij het operationeel maken van hun monitoringprogramma's, dan zullen wij die hulp bieden.”